

הַמַּעֲיִן

בתוכן:

- 2 ..... ג'יבורים ביד חלשים' / **דבר העורך**
- 3 ..... שש הערות בעניין כוונה בשחיטה / **הרב זלמן נחמיה גולדברג**
- 6 ..... דילוג בפסוקי דזמרה למאחר בתפילה / **הרב משה צוריאל**
- 9 ..... חזרת הש"ץ לשיטת הרמב"ם / **הרב משה כהן**
- 14 ..... קבלת תרומה לבית כנסת ממומר / **הרב מיכאל ימר**
- 17 ..... כוח הסברא על פי דרכו של הרא"ש בפסיקת ההלכה / **דוד בר"ח סבתו**
- 21 ..... שלוש הערות בעניין התכלת / **הרב פרופ' יואל אליצור**
- 30 ..... התכלת - מה יש להפסיד? / **הרב יצחק דביר**
- 41 ..... 'הטובל פעמיים הרי זה מוגנה' בזמן הזה / **הרב הלל בן שלמה**
על היחס הראוי לראיית מקרה לילה בבית מדרשם של הגר"א ותלמידיו /
- 47 ..... **הרב ד"ר יצחק אבי רונס**
- 56 ..... ס"ב שנים למבצע קדש' - היבטים ערכיים / **הרב אוריאל בנר**

הלכה ואקטואליה

- 61 ..... התמונה שהשחיתה את עצמה - היבט הלכתי / **הרב דוד בריזל**
פרסומי קרנות הצדקה כמדד לערכי ההלכה של קהל היעד התורם /
- 68 ..... **הרב ד"ר משה פינצ'וק**
- 79 ..... על דיונים בנושא מכוניות אוטונומיות / **הרב דוד מישלוב**

תגובות והערות

- בעניין דעת הגר"ש דבליצקי זצ"ל על מנהגי שמחה והודייה ביום ירושלים; עוד בעניין דעת האדמו"ר מסטמ"ר זצ"ל על ניסים לרשעים / **הרב יעקב קאפל שוורץ, הרב מיכאל קליין; הראי"ה קוק** זצ"ל וענייני ביטחון היישוב / **הרב שאול בר-אילן; פסקים** או תשובות? / **הרב אלישע חן; מדברי הראי"ה** ובנו הרצ"ה על ברכת 'לישב בסוכה' / **הרב מיכאל דזשינסקי; בעניין אמירת 'אדיר במרום' כל יום** / **הרב משה מרגלית;**
- 84 ..... הדרך לרוח הקודש / **הרב הלל מרצבך**

על ספרים ועל סופריהם

- על חלקו של רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל בשערי תשובה' על או"ח / **הרב יוסף יונה**
- 103 ..... מקורות פסיקת מרן הבית יוסף בהלכות נידה / **הרב אליסף יעקבסון**
שלושה עיונים בטענות משיגיו של המדקדק רבי זלמן הענא /
- 114 ..... **הרב יונתן קרני** [תגובה: **הרב דויד יצחקי**]
- 121 ..... נתקבלו במערכת / **הרב יואל קטן**

מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

בס"ד גיליון 228 • טבת תשע"ט [נט, ב]

מכון שלמה אומן
מכון מחקר תורני

המשתתפים בגיליון זה:

הרב פרופ' יואל אליצור, עפרה 9062700. yoel.elitzur@mail.huji.ac.il
הרב הלל בן שלמה, יצהר 4483100. hillelbenshlomo@gmail.com
הרב אוריאל בנר, חטיבת הנגב 1/1, שדרות 8705937. baneruri@gmail.com
הרב עו"ד שאול בר אילן, מעפילי אגוז 12/7, רחובות 7622369. shaulbarilan@gmail.com
הרב דוד בריזל, רבי יהודה הנשיא 41, מודיעין עילית 7183204. 9298027@gmail.com
הרב זלמן נחמיה גולדברג, אלקנה 12א, ירושלים 9531022
הרב יצחק דביר, ת"ד 341, אלון מורה 4483300. itshak.slotin@gmail.com
הרב מיכאל דושינסקי, פראג, צ'כיה. midushy@gmail.com
Michael Dushinsky Jeruzalemska 7 110 00 Prague 1 Czech Republic
הרב אלישע חן, שבטי ישראל 16, בני ברק 5130823. a0533131019@gmail.com
הרב יוסף יונה, ניו יורק, ארה"ב. 8323096@gmail.com
הרב מיכאל ימר, שעלבים 9978400. yammermichael@gmail.com
הרב אליסף יעקבסון, מצפה יריחו 9065100. elyasafyako@gmail.com
הרב דויד יצחקי, רשב"ם 31, בני ברק 5160211. yitzdov@gmail.com
הרב משה כהן, מעון, הר חברון 9041000. moshecohn31@gmail.com
הרב דוד מישלוב, התמר 44, מושב חמד 5029500. djm765@gmail.com
הרב משה מרגלית, תורה מציון 9, ירושלים 9440111. 052769@gmail.com
הרב הלל מרצבך, שלו 44, יד בנימין 7681200. hillelmer@gmail.com
דוד סבתו, מצפה נבו 21, מעלה אדומים 9841069. sabatodh@gmail.com
הרב ד"ר משה פינצ'וק, נחל מאור 2/1, רמת בית שמש 9962302. moshepinchuk@gmail.com
הרב משה צוריאלי, הלל 13, בני ברק 5153302. geula252@gmail.com
הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, שעלבים 9978400. wso@shaalvim.co.il
הרב מיכאל קליין, ירושלים
הרב יונתן קרני, ניו יורק, ארה"ב. be321321@gmail.com
הרב ד"ר יצחק אבי רונס, נחל נחשון 1, בית שמש 9909201. yroness@gmail.com
הרב יעקב קאפיל שוורץ, ניו יורק, ארה"ב. chava0605@gmail.com
Rav Y. K. Schwartz, 2015 60 st. Brooklyn NY 11204 USA

* * *

'המעין' - כתב עת היוצא לאור ע"י מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

מיסודו של 'מוסד יצחק ברויאר' שע"י פועלי אגודת ישראל

מייסד (תשי"ג) ועורך: פרופ' מרדכי ב"ר יצחק ברויאר
עורך אחראי (תשכ"ד-תשס"ב): ר' יונה עמנואל
תנצב"ה

המערכת: ד"ר שמעון בולג, ירושלים | הרב שמעון שלמה גולדשמידט, אלון שבות
הרב מיכאל ימר, שעלבים | הרב בועז מרדכי, מבוא חורון | פרופ' זהר עמר, נוה צוף
יהודה פרוידגור, ירושלים

העורך: הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, ישיבת שעלבים 9978400

טל': 08-9276664; פקס: 1538-9276664; דואר אלקטרוני: wso@shaalvim.co.il
למינויים, וכן למינויים אלקטרוניים ללא תשלום, נא לפנות למכון שלמה אומן

© כל הזכויות שמורות

'גיבורים ביד חלשים'

בתפילת 'על הניסים' לחנוכה 'הרעים' הם גיבורים ורבים וטמאים ורשעים וזדים, ו'הטובים' הם חלשים ומעטים וטהורים וצדיקים ועוסקים בתורת ה'. האם זה חייב להיות כך? טהורים וצדיקים ועוסקים בתורה זה בסדר, אבל האם על הטובים נגזר תמיד להיות חלשים ומעטים? יעקב אבינו בפרשת וישלח מציג את עצמו מול עשו אחיו מצד אחד כחלש ומסכן, גם מול ריבונו של עולם הוא אומר 'קטונתי' (לפי הפירושים השונים של התיבה הזאת), ומצד שני הוא רוצה ומצליח לנצח את אויביו, ולשלוט ולהשליט לדורות את זרעו, שיהיה כחול הים לרוב, על ארץ ישראל כולה. אנו 'המעט מכל העמים' - אבל גם 'ככוכבי השמים לרוב'. לעתיד לבוא ברור שהמצב הרצוי יהיה המצוי, כפי שכותב הרמב"ם בסוף הלכות מלכים: "לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח לא כדי שישלטו על כל העולם ולא כדי שירדו בגויים ולא כדי שיינשאו אותם העמים ולא כדי לאכול ולשתות ולשמוח [למרות שכל הדברים האלו יקרו גם יקרו:] - אלא כדי שיהיו פנויים בתורה וחוכמתה ולא יהיה להם נוגש ומבטל, כדי שיזכו לחיי העולם הבא". הטובים בזמן הגאולה לא יהיו חלשים ולא יהיו מעטים, אלא רבים וגיבורים ומוצלחים ומנצחים ונושאים ברמה את שם ה'. ברוך ה' שמול עינינו מתחילות להתגשם נבואות הנביאים, ועם ישראל בארץ ישראל הולך וגדל ומתחזק בחומר וברוח, בכוח צבאי ובכוח מדיני ובכוח רוחני, התורה מתחבבת על לומדיה ומקיימיה ורבים 'מתיידיים' ונספחים אליהם, ואף מתקיימת והולכת ברכת ה' לאבות 'ונברכו בך כל משפחות האדמה'. שזוכה לחיות ולראות את קץ הפלאות.

גיליון מגוון זה פותח בהערות קצרות על תחילת מסכת חולין מאת הגאון רז"נ גולדברג שליט"א לכבוד התחלת לימוד המסכת הגדולה והחשובה הזו במסגרת הדף היומי בימים אלו. בהמשך נמצאים מאמרים בענייני תפילה וצדקה, טומאה וטהרה בזמן הזה, דרכי פסיקה וענייני ממונות, ותגובות רבות וחשובות על מאמרים מהגיליון הקודם של 'המעין'. במדור 'על ספרים וסופריהם' נבדקת שותפותו של הג"ר אפרים זלמן מרגליות זצ"ל, אחיו הגדול של הג"ר חיים מרדכי מרגליות זצ"ל שנפטר בדמי ימיו, בחיבור הליקוט ההלכתי החשוב כסדר השו"ע או"ח 'שערי תשובה' של אחיו הצעיר; נבדקים מקורותיו ודרכי פסיקתו של מרן הבית יוסף, בעיקר בהלכות נידה שבחלק יו"ד - אך גם בספרו הגדול בכלל; ונוספים בירורים בכלליו המחודשים של המדקדק הגאוני ר"ז הענא, תוך מציאת מקורות והסברים לכמה מהנקודות שבהן השיגו עלי מתנגדיו.

חורף ארוך ומעובר לפנינו. יהי רצון שגשמי הברכה ימשיכו לרוות את הארץ ולהצמיחה, שתכבד ידיו על שונאינו ושישרור שלום בתוכנו, ושנמשיך בכל עוז בדרך התורה המובילה בעזה"ת לגאולה השלמה בקרב.

הק' יואל קטן